

12.10.2015

Kaj/2

§ 958

V 21.10.2015, Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan hyväksyminen ja asemakaavan muuttaminen (nro 12305)

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Esteelliset: Jussi Pajunen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Terhi Peltokorven ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen asemakaavan ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesi- ja satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutoksen 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun piirustuksen nro 12305 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Tiivistelmä

Asemakaava luo osaltaan edellytykset Kruunuvuorenrannan ja keskustan välisen joukkoliikenneyhteyden toteuttamiselle. Kruunusillat -hankkeen tavoitteena on järjestää kasvavalle Laajasalolle sujuva,

kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys. Asemakaavaa mahdollistaa hankkeen ensimmäisen vaiheen siltayhteyden toteuttamisen osalla Kalasatama - Korkeasaari - Kruunuvuorenranta. Lisäksi asemakaava mahdollistaa merellisen virkistysympäristön laajenemisen ja uuden itäistä kantakaupunkia palvelevan jatkuvan rantareitin rakentamisen. Asemakaava mahdollistaa Kruunusilltojen suunnittelukilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisen yksipylylonisen vinoköysisillan toteuttamisen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Kruunusillat -hanke yhdistää idän merelliset kaupunginosat kantakaupunkiin. Hankkeessa toteutetaan raitiotie keskustan ja Laajasalon välille sekä kävely- ja pyöräteitä. Yhteys on osa raitioliikenteen runkojärjestelmää ja pyöräilyn baanaverkkoa. Hanke vaikuttaa koko pääkaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmään.

Hankkeessa perustettavat raitiolinjat ovat linja Rautatieasema–Yliskylä, joka on tiheä runkolinja, sekä linja Kolmikulma–Haakoninlahti, joka on täydentävä linja Kruunuvuorenrantaan. Raitiotieyhteydessä on sekä keskustan että Yliskylän päässä vielä vaihtoehtoisia linjauksia, joiden välillä ei ole tehty päätöstä. Ennusteiden mukaan raitioyhteyttä käyttäisi Kruunuvuorenrannan ja Kalasataman valmistuttua joka päivä noin 30 000 matkustajaa. Pyöräilijöitä ja kävelijöitä olisi reitillä ennusteiden mukaan 3 000 vuorokaudessa. Liikenneyhteydet Korkeasaareen paranevat selvästi hankkeen myötä.

Hankkeen kokonaisuutta selostetaan tarkemmin esityslistan liitteessä ja Internet-sivuilla www.uuttahelsinki.fi/kruunusillat.

Asemakaavan sisältö ja perustelut

Laajasalon joukkoliikenneyhteyden vaihtoehtoisista liikennemuodoista sekä yhteyksistä on laadittu vuodesta 1999 alkaen useita suunnitelmia ja tarkasteluja sekä tehty useita jatkosuunnittelua ohjaavia päätöksiä. Uudenmaan ympäristökeskus päätti 24.6.2009, että hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely on saatu päätökseen 3.9.2014, kun kaupunkisuunnitteluvirasto on vastaanottanut yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Tehtyjen selvitysten ja päätösten sekä YVA -prosessin perusteella laadittu Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaava mahdollistaa hankkeen ensimmäisen vaiheen toteuttamisen osalla Kalasatama - Korkeasaari - Kruunuvuorenranta.

Kantakaupungin linjausvaihtoehtoista päätetään raitiotieyhteyden yleissuunnittelun yhteydessä vuosien 2015 - 2016 aikana. Kantakaupungin linjauksen valintaan vaikuttaa mm. Helsingin Energian kehitysohjelmaan sekä Hanasaaren B-voimalaitoksen tulevaisuuteen liittyvä päätöksenteko.

Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotus on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen. Se toteuttaa oikeusvaikutteisen yleiskaavan periaatteita uudesta raideliikenteen yhteydestä kantakaupungista Laajasaloon ja on sekä Kalasataman että Kruunuvuorenrannan osayleiskaavojen mukainen. Asemakaavan toteuttaminen edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta Helsingin kokonaisliikenteestä.

Asemakaavan vaikutukset

Asemakaava tukeutuu pääosin Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä laadittuihin selvityksiin ja sen osana tehtyihin vaikutusten arviointeihin. Asemakaavan vaikutuksia on selostettu tarkemmin asemakaavaselostuksessa.

Asemakaavan muutoksen toteutus ja kustannukset

Koko Kruunusillat -hankkeen toteuttamisesta laaditaan Kruunusillat -hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta, joka tullaan esittelemään kaupunginvaltuustolle hankepäättösehdotuksen yhteydessä. Hankesuunnitelma valmistuu vuoden 2015 aikana.

Nyt kyseessä olevan kaava-alueen (Nihti -Kruunuvuorenranta) osalta joukkoliikenneyhteyden investointikustannukset ovat alustavien arvioiden mukaan noin 170 milj. euroa (alv 0). Kustannusarvioon ei sisälly ylläpitokustannuksia eikä kalustohankintoja.

Suunnittelun vaiheet ja tehdyt päätökset

Kaavoitustyö on käynnistetty kaupungin aloitteesta.

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta linjasi Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoituksen suunnitteluohjelmasta kokouksessaan 2.6.2005: "Alueen liikenteen perustana on suora raidejoukkoliikenneyhteys Helsingin niemelle siten, että se palvelee myös muuta Laajasaltoa. Joukkoliikenneyhteys toteutetaan alueen rakentamisen alkaessa 2010-luvun alussa, jolloin se tukee joukkoliikenteeseen perustuvaa liikkumiskulttuuria ja tekee mahdolliseksi alueen joukkoliikenteeseen perustuvan kaavoituksen. Yhteyden vaihtoehtoina selvitetään sekä

silta- että tunneliratkaisua. Osayleiskaavassa varaudutaan keskustasta Kruunuvuorenrannan kautta Santahaminaan kulkevan metroyhteyden rakentamiseen."

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 17.6.2008 esittää kaupunginhallitukselle, että Laajasalon ensimmäisen vaiheen raideyhteydeksi valittaisiin raitiotie siltayhteyksin Laajasalosta Korkeasaaren, Sompasaaren ja Kruununhaan kautta keskustaan.

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 12.11.2008 hyväksyä Laajasalon joukkoliikenteen raideratkaisun jatkovalmistelun pohjaksi raitiotie- ja siltavaihtoehdon välillä Laajasalo–Korkeasaari–Sompasaari–Kruununhaka.

Kaupunginhallitus on täytäntöönpanopäätöksessään 17.11.2008 kehottanut joukkoliikennelautakuntaa ja kaupunkisuunnittelulautakuntaa laatimaan hankesuunnitelmat ja tarpeelliset kaavat niin, että raitioyhteys voitaisiin toteuttaa Kruunuvuorenrannan rakentamisen alkuvuosina.

Kaupunginhallitus päätti antaa 16.9.2013 10 vuoden investointisuunnitelman valmisteluun seuraavat jatkosuunnitteluohjeet: "Tavoitteena on, että aloitetaan Kruunuvuoren siltaratkaisun toteuttaminen vuonna 2017."

Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteisiin on kirjattu, että tavoitteena on liittää Vartiosaari osaksi Kruunusiltojen kautta kulkevaa raitiotieverkostoa. Vartiosaaren osayleiskaavan suunnitteluperiaatteet on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 26.11.2013.

Asemakaavan lähtökohtana on vuosina 2012–13 järjestetyn Kruunusiltojen suunnittelukilpailun voittanut ehdotus Gemma Regalis (WSP Finland).

Vuorovaikutus

Kaavoitustyö on tullut vireille kaupungin aloitteesta. Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty selostuksen liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti.

Asemakaavaan liittyvä yleisötilaisuus pidettiin Laajasalon raideliikenteen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointiin (YVA) liittyvän yleisötilaisuuden yhteydessä 22.5.2014. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä kaavan lähtökohtia ja tavoitteita esiteltiin yleisötilaisuudessa.

Viranomaisyhteistyö

Asemakaavan valmistelun yhteydessä on tehty kiinteää yhteistyötä rakennusviraston ja Korkeasaaren eläintarhan kanssa. Lisäksi yhteistyötä on tehty Helsingin kaupunginkanslian, ympäristökeskuksen, kaupunginmuseon, pelastuslaitoksen, liikuntaviraston, Helsingin kaupungin liikennelaitoksen, Helsingin Satama -liikelaitoksen, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän, Helsingin seudun ympäristöpalvelujen sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa. Hankkeesta on pidetty maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu 22.9.2014.

Viranomaisten lausuntojen tiivistelmät sekä vastineet niihin ovat vuorovaikutusvaikutusraportissa. Viranomaisneuvottelun muistio on liitteenä. Viranomaisten lausunnot on huomioitu kaavoitustyössä.

Esitetyt mielipiteet

Saaduissa kirjallisissa mielipiteissä (7 kpl) tuotiin esille kriittistä palautetta koko hanketta kohtaan. Saaduista mielipiteistä muutamat kohdistuivat vireillä olleen YVA-menettelyn ja asemakaavan valmistelun prosessien suhteeseen: asemakaavoitukseen ryhtymisen katsottiin olevan ennen aikaista ja sen aloittamiseksi tulisi odottaa YVA-menettelyn päätöstä ja tuloksia. Asemakaavan toteuttamisen selvityksiä pidettiin riittämättöminä mm. ympäristön, ihmisten elinolojen, maiseman, kaupunkikuvan sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja Suomenlinnan Unescon maailmanperintökohteen osalta. Sillan rakentamisen vaikutuksia kaava-alueen läheisyyden virkistys- ja veneilymahdollisuuksiin pidettiin lähinnä negatiivisina. Lisäksi sillan liikenteellisen kapasiteetin epäiltiin olevan heikko sen suuriin kustannuksiin nähden.

Mielipiteet on kaavoitustyössä otettu huomioon siten, että asemakaavaselostusta on täydennetty sekä tehtyjen selvitysten että sen toteuttamisen vaikutusten osalta. Selostukseen on lisätty runsaasti kuvamateriaalia täydentämään maisemallisten ja kaupunkikuvallisten vaikutusten ymmärrettävyyttä.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 5.12.2014–12.1.2015.

Ehdotuksesta on tehty 4 muistutusta. Nähtävilläoloajan ulkopuolella ja ennen nähtävilläoloa on saapunut yhteensä 5 kirjettä. Ehdotuksesta ovat antaneet lausuntonsa yleisten töiden lautakunta, kiinteistölautakunta, pelastuslautakunta, ympäristökeskus, eläintarhan johtokunta, kaupunginmuseon johtokunta, liikuntavirasto, Liikennelaitos -liikelaite, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, Helen Oy, Helen Sähköverkko Oy,

Helsingin Satama Oy sekä Liikennevirasto, Museovirasto ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Lautakuntien ja johtokuntien lausuntojen käsittelyyn ei liittynyt äänestyksiä.

Muistutukset

Muistutuksissa katsottiin sillan rakentamisen heikentävän alueella pesivien lintujen elinoloja erityisesti Emäntä ja Nimismies -luodoilla ja että asemakaavaa ei tule hyväksyä, mikäli arvokkaalla linnusto-alueella rakentamiselle on olemassa vaihtoehto tai mikäli siltalinjaus pysyy kaavaehdotuksen mukaisena eikä vaihtoehtoisia luotoja ole toteutettu ja niille ei ole asettunut vastaavan arvoista pesimälinnustoa. Muistutuksissa suhtauduttiin kriittisesti Laajasalon joukkoliikenneyhteyden liikenteellisen kokonaisratkaisun keskeneräisyyteen sekä todettiin sillan olevan kallis siitä saatuihin hyötyihin nähden. Sillan epäiltiin heikentävän laajasalolaisten joukkoliikenneyhteyksiä ja kehoitettiin tutkimaan vielä lauttaliikenteen vaihtoehtoja.

Lisäksi muistutuksissa katsottiin, ettei asemakaava toteuta maankäyttö- ja rakennuslain vaatimusta hyvästä elinympäristöstä ja että se on yleiskaavan vastainen. Asemakaavan suhdetta Korkeasaaren RKY-alueeseen, eläintarhaan ja eläimistöön, Helsingipuistoon ja Suomenlinnaan pidettiin ristiriitaisena. Lisäksi asemakaavan toteuttamisen vaikutuksia Kruununhaan, Tervasaaren ja Mustikkamaan ympäristöön, Helsingin merellisyydelle, Kruunuvuorenselän maisemallisille ja historiallisille arvoille ja Kalasataman merenkulkuyhteyksille sekä merialueiden virtauksiin, Vantaanjoen kalaväylään ja pohjaeläimiin pidettiin negatiivisina.

Kirjeet

Kirjeissä otettiin kantaa alueen arvokkaisiin lintualueisiin ja kehoitettiin kaupunkisuunnittelulautakuntaa palauttamaan asia Kruunuvuorenselän ylityksen ratkaisun osalta valmisteluun ja että päätettäväksi tuodaan esitys, joka ottaa huomioon alueen linnustosta tehdyn selvitystyön mukaiset suositukset. Kirjeissä tuotiin esille siltajonkojen maisemallisia, ympäristöllisiä ja taloudellisia haittoja ja verrattiin sillasta saatuja hyötyjä lauttavaihtoehdosta saataviin vastaaviin laskelmiin.

Lisäksi kirjeissä todettiin, että siltaraitiotieyhteyden rakentaminen parantaa Kruunuvuorenselän, Kalasataman ja Kruununhaan asukkaiden mahdollisuuksia käyttää joukkoliikennettä tehokkaasti, vähentää yksityisautoilun tarvetta, elävöittää kaupunkikuvaa ja edistää kaupunginosien kivijalkayritysten liiketoimintaa.

Lausunnot

Liikuntavirastolla, ympäristökeskuksella, Helsingin Satama Oy:llä, Helen Oy:llä ja Helen Sähköverkko Oy:llä ei ollut ehdotuksesta huomautettavaa. Liikuntavirasto on tyytyväinen sillan alituskorkeuksiin.

Uudenmaan ELY-keskuksen, museoviraston ja kaupunginmuseon lausunnoissa käsiteltiin hankkeen vaikutuksia alueen historiallisiin, maisemallisiin ja kulttuurisiin arvoihin sekä alueen merkitykseen osana Helsingin merellistä identiteettiä. Silta tulee muuttamaan maisemaa merkittävästi etenkin Kruunuvuorenselän ja Sompasaaren salmen osalta luoden siihen uuden kaupunkikuvallisen elementin.

Museovirasto katsoi lausunnossaan, ettei hanke uhkaa Suomenlinnan maailmanperintökohteen arvojen säilymistä ja että vedenalaiset kulttuuriperintökohteet on huomioitu asianmukaisesti. Kaupunginmuseon johtokunta suhtautuu varauksellisesti Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden toteuttamiseen silloilla. Johtokunta korostaa, että Korkeasaaren alueella joukkoliikenneyhteyden vaatimat muutokset eivät saa heikentää kulttuuriympäristön arvoa.

Uudenmaan ELY-keskus toteaa, että kaava edistää valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti raideliikenteeseen tukeutuvan yhdyskuntarakenteen muodostumista. Lisäksi se tukee joukkoliikennettä, kävelyä ja pyöräilyä edistävän liikennejärjestelmän muodostumista ja vähentää metron kuormitusta Kulosaaren sillalla. ELY-keskus katsoo, että kulttuuriympäristön arvot on otettu riittävästi huomioon kaavamääräyksissä. Lisäksi lausunnossa esitetään luonnonympäristöön, sekä melu-, värinä- ja tuulisuusvaikutuksiin sekä liikennejärjestelmään kohdistuvien vaikutusten ja toteuttamiskustannusten arviointiin liittyviä huomautuksia.

Korkeasaaren eläintarhan johtokunta näkee Kruunusillat -hankkeen kokonaisvaikutuksen positiivisena. Eläintarhan tarpeita on kaavan valmistelun aikana kuultu kiitettävästi ja ne on otettu huomioon kaava-alueen ja sen eläintarha-alueen rajan määrittelyssä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota kulttuuri- ja luonnonarvojen sekä alueen saaristoluonnon säilyttämiseen hankkeen toteutuksen aikana, rakentamisvaiheen vaikutuksiin eläintarhan toimintaan sekä ajoyhteyksien ja pysäköintimahdollisuuksien järjestämiseen ja todetaan, että Mustikkamaalla sijaitseva vastaanottorakennus on korvattava Korkeasaaren pohjoisrannalle sijoittuvalla uudella rakennuksella.

Raitiovaunuliikenteen melu- ja värinähaittoihin tulee lausuntojen mukaan jatkossa kiinnittää huomiota ja erityisesti rakentamisen aikaisia melu- ja pölyhaittoja tulee pyrkiä minimoimaan. Lausunnoissa todettiin

linjauksen suunnittelun keskeneräisyyden aiheuttavan kokonaisuuden kannalta hankaluuksia. Mahdollinen osittain toteuttaminen aiheuttaa väliaikaisia liikennejärjestelmiä ja raitiotielinjauksia, joiden vaikutuksia mm. energihuollon tarpeisiin ei ole tutkittu.

Lisäksi lausunnoissa käsiteltiin sillan alittavan veneilyväylän ylläpitoa ja aukkomitoituksen riittävyttä, siltarakenteiden ja katualueen mitoitusta, siltojen soveltumista hälytysajoneuvoliikenteelle, pyöräliikenteen väylän linjauksia sekä sillan liikenneturvallisuutta ja vesihuollon runkolinjojen muutostarpeita.

Joihinkin asemakaavakartan merkintöihin ja määräyksiin toivottiin tarkennuksia ja esitettiin, että lumen väivarastoinnille tulee varata tilaa Korkeasaareen tulevalle Mischan ja Maschan aukiolle.

Lausunnoissa nostettiin myös esille siltojen rakentamisen positiivisia vaikutuksia liikenteelle, kaupunkirakenteelle ja tonttimaan hinnalle. Kiinteistölautakunta pitää siltayhteyttä tärkeänä ja toteaa, ettei saavutettavuuden mukanaan tuoma arvonnousu toteudu täysimääräisesti asuinrakennusten markkina-arvossa ennen kuin yhteys on valmis. Alueen arvonnousun on arvioitu olevan Gunillankallion ja Borgströminmäen alueella 10 - 11 % ja Kruunuvuorenrannan alueella 13 - 14 %,

Lausunnot on otettu huomioon siten, että asemakaavakartan määräyksiä ja merkintöjä on tarkennettu ja selostusta on tarpeellisilta osin korjattu ja täydennetty. Tarkistukset ilmenevät yksityiskohtaisesti kaavaselostuksesta ja liitteestä Tehdyt muutokset.

Vuorovaikutusraportissa esitetään tiivistelmät muistutuksista, saapuneista kirjeistä ja lausunnoista sekä niiden vastineet laajemmin.

Lopuksi

Ehdotus koskee valtion ylläpitämään kiinteistörekisteriin kuulumatonta aluetta.

Kaava-alueeseen tai sen osaan liittyy maankäyttösopimusmenettely, josta kiinteistövirasto on lausunnossaan todennut seuraavaa:

Kaupunki omistaa kaava-alueen maa- ja vesialueet lukuun ottamatta yksityisessä omistuksessa olevaa pientä aluetta Kruunuvuorenrannassa. Kiinteistötoimi tulee hankkimaan Kruunuvuorenrannan yleiset alueet kaupungin omistukseen ja sopimaan kaupungin hallintokuntien esittämät sillan rakentamiseen liittyvät työaikaiset järjestelyt maanomistajan kanssa Kruunuvuoren asemakaava-alueen maankäyttösopimuksessa.

12.10.2015

Helsingin seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on pyytänyt kirjallista vastinetta muistutuksensa huomioonottamisesta. Kaavan hyväksymispäätöksestä Helsingin seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on pyytänyt ilmoittamaan viipymättä maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94§:n mukaisesti.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 11.11.2014 esittää kaupunginhallitukselle 4.11.2014 päivätyn asemakaavan ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12305 hyväksymistä. Lisäksi lautakunta kehotti yksimielisesti hyväksytyssä vastaehdotuksessa tutkimaan mahdollisuudet kompensoida lintuyhdyskunnille koituvia haittoja esimerkiksi rakentamalla keinotekoisia luotoja lintujen uusiksi pesimäpaikoiksi.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt asiasta erilliselvityksen, joka on liitetty asemakaavan selostukseen.

Selvityksessä on etsitty asemakaava-alueen lähiympäristöstä uusiiksi pesimäpaikoiksi soveltuvia alueita, selvitetty niiden rakentamismahdollisuuksia ja -kustannuksia sekä arvioitu toteuttamisen vaikutuksia linnustovaikutusten ohella myös muihin luontoarvoihin, veneilyyn ja maisemaan.

Ottaen huomioon lintuluotojen merkityksen tarkennettu arvio, mahdolliset negatiiviset vaikutukset, epävarmuuden siitä estyykö pesintä nykyisillä luodoilla kokonaan tai edes osittain sekä rakenteiden toteuttamisen suhteellisen korkeat kustannukset ei ole pidetty perusteltuna esittää asemakaavassa määräyksiä keinotekoisten lintuluotojen rakentamisesta asemakaava-alueen ulkopuolelle. Jos niin halutaan, voidaan sillan rakentamispäätöksen yhteydessä päättää alueella tehtävästä linnuston seurannasta ja jatkaa seurantaa rakentamisen aikana. Joukkoliikenneyhteyden rakentamisen loppuvaiheessa olisi seurantatiedon ja muiden seikkojen pohjalta edellytykset päättää keinoluotojen rakentamisesta, mikäli silloin todetaan että pesintä on merkittävästi häiriintynyt.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan 12.5.2015 tarkistaman esityksen mukainen. Esitys on yksimielinen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Katri Erroll, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
katri.erroll(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

- 1 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12305 kartta, päivätty 4.11.2014, muutettu 12.5.2015
- 2 Asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12305 selostus, päivätty 4.11.2014, muutettu 12.5.2015, päivitetty Kslk:n 12.5.2015 päätöksen mukaiseksi
- 3 Havainnekuva, 12.5.2015
- 4 Vuorovaikutusraportti 4.11.2014 liitteinen, täydennetty 12.5.2015
- 5 Tehdyt muutokset
- 6 Tilastotiedot
- 7 Kruunusillat -hankkeen esite
- 8 Osa päätöshistoriaa, Internet-versio

Oheismateriaali

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Museovirasto,
kulttuuriympäristön suojelu

Liikennevirasto

Helen Oy

Helen Sähköverkko Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

12.10.2015

Kaj/2

Helsingin Satama Oy	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymä/Vesihuolto	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen
Muistutuksen tekijä	Kunnallisvalitus, yleiskaavan, asemakaavan, rakennusjärjestyksen hyväksyminen

Tiedoksi

Ympäristölautakunta
Yleisten töiden lautakunta
Rakennuslautakunta
Pelastuslautakunta
Liikuntavirasto
Liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
Kiinteistölautakunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunginmuseo
Eläintarhan johtokunta

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.05.2015 § 141

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Ksv 4505_1, Finkensilta, Korkeasaari, Kruunuvuorensilta (karttaruudut 673498, 673499, 673500)

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle

- 4.11.2014 päivätyn ja 12.5.2015 muutetun 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) virkistys-, vesi- ja katualueiden, 42. kaupunginosan (Kulosaari) vesialueen, 49. kaupunginosan (Laajasalo) puisto-, lähivirkistys-, vesi- ja katualueen

12.10.2015

asemakaavaehdotuksen ja 10. kaupunginosan (Sörnäinen) vesija satama-alueen, 19. kaupunginosan (Mustikkamaa-Korkeasaari) eläintarha-alueen ja vesialueiden asemakaavan muutosehdotuksen nro 12305 hyväksymistä ja etteivät tehdyt muistutukset, saapuneet kirjeet ja annetut lausunnot anna aihetta muihin toimenpiteisiin. Muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti esityslistan liitteestä ja kaavaselostuksesta

- ettei asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotusta aseteta uudelleen nähtäville.

Lisäksi lautakunta päätti

- antaa kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksestä ja vuorovaikutusraportista ilmenevät vastaukset kaupungin perusteltuna kannanottona tehtyihin muistutuksiin
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet esitettyihin mielipiteisiin.

11.11.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

04.11.2014 Pöydälle

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Ulla Kuitunen, projektipäällikkö, puhelin: 310 37293
ulla.kuitunen(a)hel.fi
Jouni Heinänen, vs. toimistopäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanan(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Kaarina Laakso, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37250
kaarina.laakso(a)hel.fi
Sanna Ranki, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37146
sanna.ranki(a)hel.fi
Niko Setälä, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37031
niko.setala(a)hel.fi
Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 310 37403
juha-pekka.turunen(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 28.04.2015 § 38

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Lausunto

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon johtokunnan lausuntoa Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan muutoksesta. Kaupunginmuseon johtokunta antoi seuraavan lausunnon.

Asemakaava ja asemakaavan muutos mahdollistavat kantakaupungin ja Laajasalon väliseen joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan välisellä osuudella. Alueella on merkittäviä historiallisia, maisemallisia ja kulttuurisia arvoja ja se on osa Helsingin merellistä identiteettiä. Kruunuvuorenselkä on yksi Helsingin maisemakuvan kannalta arvokkaimmista suurista avoimista tiloista. Se on lisäksi osa Helsingin historian kannalta tärkeää merenkulkuyhteyttä, Vantaanjoen suulle johtavaa väylää.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Sompasaari on merkitty tiivistettäväksi alueeksi ja Korkeasaari kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi, valtakunnallisesti merkittäväksi alueeksi (Kansanpuistot Korkeasaari ja Seurasaari, RKY 2009). Helsingin Yleiskaava 2002:ssa alue on kaupunkipuistoa ja vesialuetta sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokasta virkistysaluetta. Lisäksi alueen itäosa kuuluu Helsingin puistona kehitettävään alueeseen.

Eläintarha-alue ja Mieritzinrannan katualueen osaa koskevat asemakaavamääräykset sisältävät määräyksen arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön huomioimisesta. Varsinaiselle Korkeasaaren ja Palosaaren alueelle on tarkoitus valmistella erillinen asemakaava.

Sillat muuttavat merellistä maisemaa ja kaupunkikuvaa erityisesti Katajanokan, Kruununhaan, Tervasaaren ja pohjoisesta Mustikkamaan suunnilta tarkasteltuna. Kruunuvuoren sillan lähivaikutusalue ulottuu etelässä Suomenlinnan pohjoisrannalle asti, missä silta korkeine pyloneineen näkyy selvästi maisemassa. Voimakkaimmillaan vaikutus on Kulosaaresta ja Mustikkamaalta tarkasteltaessa.

Sillan vaatimat laaja-alaiset pengerrykset Korkeasaaren ranta-alueella tuottavat väistämättä maisemallisesti kielteisiä vaikutuksia Korkeasaaren, Palosaaren ja läheisen Mustikkamaan alueella. Johtokunta korostaa, että Korkeasaaren alueella joukkoliikenneyhteyden vaatimat muutokset eivät saa heikentää kulttuuriympäristön arvoa.

Kruunuvuorenselkä on historiallisesti tärkeä Helsingin merellinen liikenneväylä. Se on merellisen Helsingin tunnuskuva ja osa kansallismaisemaamme (Ympäristöministeriö 1992). Kruunuvuorenselän historia- ja maisema-arvot ovat huomattavia, silta tulee muuttamaan pysyvästi Helsingin edustan merellistä maisemaa ja

näkymiä merkittäväällä tavalla. Tämän vuoksi kaupunginmuseon johtokunta suhtautuu varauksellisesti Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden toteuttamiseen silloilla.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 05.03.2015 § 108

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyttä koskevasta asemakaavasta ja asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12305 seuraavan lausunnon:

Kiinteistölautakunta pitää tärkeänä Kruunuvuorenrannan siltayhteyttä alueen saavutettavuuden, rakentumisen ja tulevien tontinluovutusten kannalta. Yhteys antaa mahdollisuuden jatkaa raitiotieverkkoa tulevaisuudessa Vartiosaareen ja aina Rastilan saakka. Lisäksi kiinteistölautakunta pitää kaupungin puolella Hakaniemeä Kruunuhakaa parempana päätepisteenä, sillä Hakaniemi mahdollistaa siirtymisen metroverkkoon ja tulevaisuudessa Pissararadan myötä lähiliikenteeseen. Kaikissa vaihtoehdoissa sillan alikulkukorkeuden tulisi olla vähintään 7 metriä, jotta Hakaniemeä voidaan kehittää osana merellistä Helsinkiä vesiliikenteen solmukohtana.

Kaupunki on luovuttanut tähän mennessä Kruunuvuoren alueelta (Borgströminmäki, Gunillankallio, Haakoninlahti 1) noin 140 000 k-m² rakennusoikeutta pääosin säänneltyyn tuotantoon. Alueelta tulevaisuudessa luovutettavaksi tulevat alueet sijoittuvat Haakoninlahti 1 ja 2 kaava-alueelle sekä Hopealaakson, Koirasaaren ja Kruunuvuoren merellisiin osiin rantavyöhykkeelle. Alueelta luovutettavaksi tulevat alueet ovat suunnitellun siltayhteyden merkityksellisessä läheisyydessä. Tuleva tontinluovutus painottuu merellisten alueiden, rantavyöhykkeen osalta pääosin sääntelemättömään tuotantoon (noin 170 000 k-m²). Yhteensä edellä mainituilla kaava-alueilla on kokonaisuudessaan rakennusoikeutta noin 300 000 k-m². Kruunuvuoren osalta yksityiselle maanomistukselle

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

kaavoitetaan lisäksi rakennusoikeutta noin 45 000 k-m², joka toteutunee valtaosin sääntelemättömänä tuotantona.

Laaditun arvion perusteella raitiotieyhteyden vaikutus kiinteistöjen arvon nousuun perustuu alueen saavutettavuuden paranemiseen. Siltayhteyden hyöty realisoituu täysimääräisesti alueen asukkaille vasta yhteyden käyttöönoton yhteydessä, joten saavutettavuuden tuoma tonttimaan arvonnousu ei toteudu täysimääräisesti asuinrakennustonttien markkina-arvossa ennen kuin yhteys on valmis. Gunillankallion ja Borgströmin alueen keskimääräinen matka-aika keskustaan lyhenee noin 7 minuuttia, jolloin yhteyden vaikutuksen tontin arvonnousuun on arvioitu olevan noin 10 - 11 %, kun raitiotieyhteys on valmis. Kruunuvuorenrannan alueella (Haakoninlahti 1 ja 2, Hopealaakso, Koirasaaret, Stansvik) yhteyden tuoman arvon nousun on arvioitu olevan noin 13 - 14 %.

Kaupunki omistaa kaava-alueen maa- ja vesialueet lukuun ottamatta yksityisessä omistuksessa olevaa pientä aluetta Kruunuvuorenrannassa. Kiinteistötoimi tulee hankkimaan Kruunuvuorenrannan yleiset alueet kaupungin omistukseen ja sopimaan kaupungin hallintokuntien esittämät sillan rakentamiseen liittyvät työaikaiset järjestelyt maanomistajan kanssa Kruunuvuoren asemakaava-alueen maankäyttösopimuksessa.

Kiinteistölautakunnalla ei ole huomautettavaa itse asemakaavan muutosehdotuksen johdosta.

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Esko Patrikainen

Lisätiedot

Pekka Saarinen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi

Liikuntavirasto 17.2.2015

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Asemakaava ja asemakaavan muutos mahdollistavat kantakaupungin ja Laajasalon väliseen joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan välisellä osuudella.

Asemakaava ja asemakaavan muutosalue ulottuu kapeana nauhana tiiviisti rakennetun kantakaupungin itäreunalta Korkeasaaren eläintarhasaarten pohjoispuolitse Kruunuvuorenselän avoimelle

12.10.2015

merialueelle. Alue kulkee luode–kaakko -suunnassa Kruunuvuorenselän pohjoisosan poikki ja päättyy Kruunuvuorenrantaan rakennettavan uuden asuinalueen länsireunalle. Merkittävä osa asemakaava-alueesta on vesialuetta.

Siltayhteys mahdollistaa Laajasaloon ja Santahaminaan uuden pelastusreitit ja siksi silta ja sen kannen pinta tulee toteuttaa siten, että se on liikennöitävissä hälytysajoneuvoilla.

Siltayhteyden kokonaispituus on noin 1165 metriä ja sen pylonin korkeus on noin 135 metriä. Sillan leveys on pääasiassa noin 15 metriä - pylonin kohdalla se levenee noin 19 metriin. Sillan kannen korkeustaso vaihtelee välillä noin + 8.50 ... + 23.50 metriä.

Liikuntavirasto on tyytyväinen esitettyihin sillan alituskorkeuksiin. Liikuntavirastolla ei ole huomautettavaa esitetystä joukkoliikenneyhteydestä.

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723
Turo Saarinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 27.01.2015 § 38

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Asemakaava ja asemakaavan muutos mahdollistavat kantakaupungin ja Laajasalon välisen joukkoliikenne-, jalankulku- ja pyöräily-yhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan välisellä osuudella.

Asemakaava- ja asemakaavan muutosalue sijaitsee Sompasaaren salmessa, Korkeasaarella ja Kruunuvuorenselällä. Alue on Sörnäisten, Mustikkamaa-Korkeasaaren, Kulosaaren sekä Laajasalon kaupunginosissa. Alueeseen kuuluu vesialueen lisäksi nykyistä maa- aluetta Nihdissä, Korkeasaarella, Palosaarella ja Kruunuvuorenrannassa.

Tavoitteena on järjestää asukasmäärältään kasvavaan Laajasaloon sujuva, kilpailukykyinen ja viihtyisä joukkoliikenneyhteys edistään kestävästä liikkumisesta lisäämällä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta Helsingin kokonaisliikenteestä.

Katualue Kruunuvuorenrannassa tulee olla leveämpi koilliseen päin, jotta mahdollistetaan katualueiden vapaampi suunnittelu sekä ranta-alueiden huolto. Kruunuvuoren asemakaava on valmistelun alkuvaiheessa eikä sen katuratkaisuja ole vielä päätetty lopullisesti. Kaava ei saa rajoittaa Kruunuvuoren kaavan suunnitteluratkaisuja.

Asemakaavamääräyksen b tulee mahdollistaa myös kaikkien muidenkin yleisten alueiden kuin ainoastaan sillan ylläpito, huolto ja rakenteet.

Kruunuvuorenrannassa jatkuva reitti on huomioitava kaavakartalla sillan eteläpuolelta pohjoispuolelle puistoalueelle.

Korkeasaaren sillan kaiteen läpinäkyvyys -merkintä (pp/h) tulee poistaa. Silta on olemassa oleva rakenne.

Tämän asemakaavan toteuttamisen kustannukset sisältyvät Kruunusillat -hankkeeseen, josta laaditaan hankesuunnitelman yhteydessä erillinen kustannuslaskenta. Se esitellään kaupunginvaltuustolle hankepäätösehdotuksen yhteydessä.

Yleisten töiden lautakunta katsoo, että Korkeasaaren tulevalle Mischan ja Maschan aukiolle tulee varata tilaa lumen välivarastoinnille.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa asemakaavan ja asemakaavan muutoksen (nro 12305) hyväksymistä edellä mainituin huomautuksin.

Käsittely

27.01.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutos: Lisätään lausuntoehdotukseen seuraava uusi kymmenes kappale: "Yleisten töiden lautakunta katsoo, että Korkeasaaren tulevalle Mischan ja Maschan aukiolle tulee varata tilaa lumen välivarastoinnille."

20.01.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Ville Alajoki, projektinjohtaja, puhelin: 310 39848
ville.alajoki(a)hel.fi

Eila Suojala, projektinjohtaja, puhelin: 310 39786

12.10.2015

Kaj/2

eila.suojala(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 27.01.2015 § 29

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antoi ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 26.1.2015

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt HKL:ltä lausuntoa Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta nro 12305. Kruunuvuorenselälle, Korkeasaaren ja Sompasaaren salmeen on suunnitteilla uusi korkeatasoinen ja hyvän palvelutason joukkoliikenne- ja kevyen liikenteen yhteys. Asemakaavan tavoitteena on parantaa Kruunuvuorenrannan tavoitettavuutta ja mahdollistaa keskustan ja Laajasalon väliseen joukkoliikenneyhteyteen kuuluvan sillan toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan.

Kruunusillat on kolmen sillan muodostama kokonaisuus, joista Finkensilta Nihdin ja Korkeasaaren välillä sekä Kruunuvuorensilta Korkeasaaren ja Kruunuvuorenrannan välillä sijoittuvat tämän asemakaavan alueelle. Kruunusillat on osa Helsingin keskustasta Laajasaloon suuntautuvaa raitiotieyhteyttä sekä kevyen liikenteen reittiä.

HKL:n kantana on, että raitiotiet omaavissa siltarakenteissa on huomioitava radan rakenteiden vaatima tila, geometriavaatimukset, radan kunnossapito- ja vaihtomahdollisuus. HKL muistuttaa, että raitiovaunun liikkumisesta aiheutuu runkomelua- ja tärinää sekä ilmamelua. Raitiotien yksityiskohtaisessa suunnittelussa silta-alueella turvallisuusnäkökohdat, kuten vaunun suistumisvaara ja eri

12.10.2015

Kaj/2

kulkumuotojen erottaminen, tulee myös huomioida. HKL tulee olemaan päävastuussa siltayhteyden toteuttamisessa. HKL osallistuu kaavan mahdollistaman sillan suunnitteluun aktiivisesti ja esitetty kaava ei aseta liikaa rajoitteita toimivan raitiotiesillan toteuttamiselle.

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 20.01.2015 § 16

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyttä koskevasta asemakaavasta ja asemakaavan muutoksesta nro. 12305 seuraavan lausunnon:

Siltojen soveltuminen hälytysajoreitiksi ja pelastustoiminnan mahdollistaminen silloilla tulee varmistaa jatkosuunnittelussa erillisneuvotteluin.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska se koskee asian valmistelua. Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Pekka Ronkainen, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 31031238
pekka.ronkainen(a)hel.fi

Eläintarhan johtokunta 11.12.2014 § 51

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Päätös

Eläintarhan johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon:

Kruunusillat-hanke edellyttää Korkeasaaren eläintarhan pohjoisrannan kaavoitusta liikennealueeksi. Aiemmin eläintarhan hallinnassa ollut alue muuttuu julkiseksi alueeksi, mikä tuo mukanaan vaikutuksia mm logistiikkaan, kävijöiden saapumiseen eläintarhaan ja eläintarhan yleisen turvallisuuden ylläpitoon. Mustikkamaalla sijaitseva vastaanottorakennus on korvattava Korkeasaaren pohjoisrannalle sijoittuvalla uudella rakennuksella. Nykyinen vastaanottorakennus on

valmistunut 1999 ja olisi vielä käyttökelpoinen, joten Kruunusiltojen aiheuttama uudisrakentamisen tarve rasittaa eläintarhan rajallisia investointimäärärahoja.

Raitiovaunuliikenne aiheuttaa myös jonkin verran runkomelua, joka voi olla haitallista Palosaaren villieläinsairaalassa. Villieläinsairaalan ulkohäkkejä joudutaan todennäköisesti siirtämään suojaisampaan paikkaan.

Hanke muuttaa Korkeasaaren ja Palosaaren arvokasta kulttuuriympäristöä ja niiden maisemaa. Eläintarha-alueella on kaavamerkintää, jonka mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon Korkeasaaren ja Palosaaren kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö. Korkeasaari toivoo, että myös sillan toteutuksessa huomioidaan kulttuuri- ja luonnonarvot ja säilytetään alueen saaristoluontoa niiltä osin kuin sitä on vielä olemassa.

Lintuluodoilla pesivien vesilintujen pesäpaikkojen suojeluun toivotaan kiinnitettävän huomiota esim. vaihtoehtoisten pesintämahdollisuuksien avulla. Keinotekoisien pesimäluotojen sijoituspaikan tulee olla mahdollisimman rauhallinen ja perustua lintujen tarpeisiin, eikä niitä ole tarpeen sijoittaa eläintarhan läheisyyteen.

Rakentamisvaiheen vaikutukset eläintarhan toimintaan ovat mittavat, joskin tilapäiset. Johtuen rakentamisen pituudesta voivat mahdollisten alentuneiden kävijämäärien taloudelliset vaikutukset olla merkittävät. Korkeasaari on auki vuoden jokaisena päivänä jouluaatto lukuun ottamatta ja erityisesti kävijämääriltään vähäisempiä talviaikoja on markkinoitu huomattavasti. Eläintarha edellyttää rakentamistavan mahdollistavan eläintarhan jatkuvan aukiolon yleisölle.

Rakentamisen aiheuttama melu ja pöly vaikeuttaa Karhulinnan alueen käyttöä ravintola- ja piknikalueena. Rakentamisalueen välittömässä läheisyydessä on eläimiä, joiden voidaan ajatella häiriintyvän toiminnasta ja tietyt lajit (mm vesilinnut) on siirrettävä pois alueelta. Siltojen valmistuttua häiriön oletetaan poistuvan.

Kaavan valmistelun aikana Korkeasaaren eläintarhan tarpeita on kuultu kiitettävästi ja ne on otettu huomioon kaava-alueen ja sen eläintarha-alueen rajan määrittelyssä. Julkiseksi alueeksi kaavoitettava liikennealue vähentää eläintarhan pinta-alaa, mutta toisaalta Palosaaren ja Korkeasaaren välisen poukaman täyttöalue tarjoaa uutta rakennusaluetta eläintarhan käyttöön.

Korkeasaaren eläintarhan näkee Kruunusillat-hankkeen kokonaisvaikutuksen eläintarhan toimintaan positiivisena. Kävijämäärien oletetaan selvästi lisääntyvän etenkin talvisaikaan

parantuneiden yhteyksien myötä. Sillalla liikennöivät kävijämäärät ovat mittavat ja eläintarha sijoittuu tulevaisuudessa suosituksen turistikäytön varrelle. Saavutettavuus ei kuitenkaan takaa suurta kävijämäärää vaan siihen vaikuttavat oleellisesti myös muut eläintarhan asiakaskokemusta lisäävät investoinnit. Korkeasaari huomioi siltahankkeen omissa rakentamisen ja toiminnan suunnitellussaan.

Raitionvaunusiltojen valmistuttua liikennöinti eläintarhaan tapahtunee pääsääntöisesti joukkoliikennettä käyttäen, mikä vähentää yksityisautoilua Mustikkamaan ja Kulosaaren alueella. Mustikkamaan ajoyhteys on kuitenkin tarpeen eläintarhan logistiikan hoitamiseksi. Kalasataman alueen pysäköintimahdollisuudet ovat jatkossa todennäköisesti myös eläintarhavieraiden käytössä, mikä voi vähentää Mustikkamaan pysäköintialueen tarvetta.

Käsittely

11.12.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti esitystään siten, että lausunnon viimeisestä virkkeestä poistetaan loppuosa sanan "hoitamiseksi" jälkeen ja lausunnon loppuun lisätään uusi virke:
Kalasataman alueen pysäköintimahdollisuudet ovat jatkossa todennäköisesti myös eläintarhavieraiden käytössä, mikä voi vähentää Mustikkamaan pysäköintialueen tarvetta.

Esittelijä

eläintarhan johtaja
Sanna Hellström

Lisätiedot

Kirsi Pynnönen-Oudman, intendentti, puhelin: 310 37882
kirsi.pynnönen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.6.2014

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston lausuntopyyntö 13.6.2014

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan muutoksesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kaupunginmuseo on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Asemakaava- ja asemakaavan muutosalue sijaitsee Sompasaaren salmessa, Korkeasaarella ja Kruunuvuorenselällä. Alueeseen kuuluu vesialueen lisäksi nykyistä maa-aluetta Nihdissä, Korkeasaarella, Palosaarella ja Kruunuvuorenrannassa.

Asemakaava ja asemakaavan muutos mahdollistavat kantakaupungin ja Laajasalon väliseen joukkoliikenneyhteyden toteuttamisen Kalasataman ja Kruunuvuorenrannan välisellä osuudella.

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa Sompasaari on merkitty tiivistettäväksi alueeksi ja Korkeasaari kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeäksi, valtakunnallisesti merkittäväksi alueeksi (RKY 2009).

Helsingin Yleiskaava 2002:ssa alue on kaupunkipuistoa ja vesialuetta sekä kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokasta virkistysaluetta. Lisäksi alueen itäosa kuuluu Helsingin puistona kehitettävään alueeseen.

Kalasataman (Sörnäistenranta-Hermanninranta) osayleiskaavassa alue on katualuetta, virkistysaluetta ja vesialuetta, jolle saa rakentaa sillan. Rantoja pitkin kulkee ulkoilureitti.

Kruunuvuorenrannan osayleiskaavassa suunnittelualueelle on merkitty ohjeellinen alueen osa, jolle saa rakentaa raitiotien.

Museon johtokunnan lausunnossa Kruunuvuorenrannan osayleiskaavaehdotuksesta (26.8.2008) johtokunta korosti mm. että, Laajasalon joukkoliikenteen järjestäminen raitiotieyhteytenä siltojen välityksellä (Kruunuhaka – Tervasaari – Sörnäinen – Korkeasaari – Laajasalo) aiheuttaisi erittäin suuria maisemallisia muutoksia Helsinginniemen itäisessä merellisessä ympäristössä. Kruunuvuorenselkä on historiallisesti tärkeä Helsingin merellinen liikenneväylä. Se on merellisen Helsingin tunnuskuva ja osa kansallismaisemaamme (Ympäristöministeriö 1992). Kruunuvuorenselän historia- ja maisema-arvot todettiin niin huomattaviksi, ettei johtokunta puoltanut siltavaihtoehtoa joukkoliikennevaihtoehtona, vaan esitti tutkittavaksi metrotunnelia ja erityisesti vesiliikennettä.

Asemakaavan luonnos

Asemakaava-alueella Korkeasaaren ranta-alue on puistomaista eläintarhan sisääntuloaluetta ja eläintarhan tukitoimintojen aluetta, Kruunuvuorenrannassa entisen öljysataman kallioista ranta-aluetta. Korkeasaaren rantaviiva on pääosin rantapengertä, mutta läntinen osa ja Palosaaren pohjoisranta täyttämätöntä luonnonmukaista rantaviivaa.

Korkeasaari on RKY-2009- kohde. Sen alueella tehtävät muutokset eivät saa vaarantaa kulttuuriympäristön arvojen säilymistä. Sillan vaatimat laaja-alaiset pengerrykset Korkeasaaren ranta-alueella tuottavat maisemallisesti kielteisiä vaikutuksia Korkeasaaren ja läheisen Mustikkamaan alueella.

Asemakaavan luonnoksessa Eläintarha-alueelle (VE) saadaan rakentaa tarhausrakennuksia, niitä palvelevia huoltotiloja, yleisöpalvelutiloja ja välttämättömät asunnot. Korkeasaaren nykyisen rantaviivan, Palosaaren ja sille johtavan kannaksen ja joukkoliikenneyhteyden penkereen väliin jäävä vesialue osoitetaan asemakaavassa alueeksi, jolle voidaan laajentaa eläintarhan aluetta. Kaupunginmuseo korostaa, että kaavamääräyksessä tulee mainita, että Korkeasaari on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, RKY-2009 –alue. Lisäksi kaavamääräyksessä tulee edellyttää eläintarhan toimintoihin liittyviltä uudisrakennuksilta laadukasta ja alueen ominaispiirteet huomioon ottavaa suunnittelua.

(W-1) on vesialue, jolle saa rakentaa Korkeasaaren ja Kruunuvuoren välisen joukkoliikennesillan. Kaavamerkinnän määräysosa on puutteellinen. Kruunuvuorenselän maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot tulee tuoda määräyksessä esiin, samoin Korkeasaaren RKY-2009 –status. Myös sillan arkkitehtuurin laadusta on annettava määräyksiä.

(W-2) on vesialue, jolle saa rakentaa ilmeeltään keveän ja rakenteiltaan huolellisesti viimeistellyn joukkoliikennesillan Nihdin ja Korkeasaaren väliselle alueelle. Määräyksessä todetaan, että sillan suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota leikkausprofiiliin, kaiteiden ulkonäköön. Sillan vapaa-aukon tulee 20 metrin matkalla olla vähintään 7 metriä. Määräyksessä tulee käydä ilmi Korkeasaaren RKY-2009 status.

Maisema ja kaupunkikuva muuttuvat merkittäväällä tavalla, jos sillat rakennetaan. Nihdin ja Korkeasaaren välinen silta muuttaa merellistä maisemaa ja kaupunkikuvaa erityisesti Katajanokan, Kruununhaan, Tervasaaren ja pohjoisesta Mustikkamaan suunnilta tarkasteltuna. Korkeasaaren ja Kruunuvuorenrannan välisellä sillalla on huomattavan suuri vaikutus kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti merkittävään merelliseen maisemaan. Yva-selostuksessa Kruunuvuorenselän ylittävän sillan välittömän vaikutusalueen laajuus on todettu. Sillan lähivaikutusalue ulottuu etelässä Suomenlinnan pohjoisrannalle asti, missä silta näkyy selvästi maisemassa. Voimakkaimmillaan vaikutus on Kulosaaresta ja Mustikkamaalta tarkasteltaessa.

Kaupunginmuseon johtokunta antoi lausunnon Laajasalon raideliikenteen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 27.5.2014. Lausunnossa todetaan mm. että arviointiselostuksesta käy hyvin ilmi, että kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta vesiliikenne- ja tunnelissa kulkeva metro-vaihtoehtojen vaikutukset ovat vähiten haitalliset.

Kaupunginmuseo pitää Kruunuvuoren joukkoliikenneyhteyden toteuttamista silloilla kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta ongelmallisena ja näin ollen suhtautuu varauksellisesti asemakaavan muutokseen.

Vedenalaisesta arkeologisesta perinnöstä lausuu Museovirasto.

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Rakennusvirasto 9.6.2014

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt rakennusvirastolta lausuntoa Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta.

Kaavan tavoitteena on parantaa Kruunuvuorenrannan tavoitettavuutta ja mahdollistaa keskustan ja Laajasalon väliseen joukkoliikenneyhteyteen kuuluvan sillan toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan. Suunnittelualueeseen kuuluu myös Korkeasaaren pohjoisosaan rakennettava raitiovaunuille sekä jalankulkijoille ja pyöräilijöille varattu uusi katualue.

Lausunto

Rakennusvirasto toteaa sillan yleis- ja hankesuunnittelun olevan käynnissä. Siltayhteys otetaan huomioon nyt käynnissä olevassa Nihdin, Korkeasaaren ja Kruunuvuorenrannan alueiden suunnittelussa. Kadun rakentaminen Korkeasaarella edellyttää täyttöjä.

Kruunuvuoren asemakaava on valmistelun alkuvaiheessa eikä sen katuratkaisuja ole vielä päätetty lopullisesti. Kaavan katualueen tulee olla riittävän laaja, jotta se ei rajoita Kruunuvuoren alueen erilaisia vaihtoehtoisia katujen sijoittamisratkaisuja.

Rakennusvirasto korostaa, että kaava tulee laatia siten, että sillan rakentaminen on mahdollista ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista. Kaavaluonnoksessa sillalle varattu tila on liian kapea ja mahdollisesti joiltakin osin väärässä sijainnissa, sillä sillan lopullinen ja tarkka sijainti tässä paikassa selviää vasta suunnittelun edettyä riittävästi. Kaava-alueen rajausta tulee laajentaa niin, että varauksen kokonaisleveys W-1-alueella on vähintään 100 metriä.

Kaavaluonnoksessa varaus katutilaksi ei ole Kruunuvuorenrannan päässä tämän hetken suunnitelman geometrian mukainen. Se on myös liian kapea ja sijainnee liian pohjoisessa. Tilavarauksen tulee mahdollistaa sillan, kadun ja kunnallistekniikan kaikkien rakenteiden mahtuminen kaava-alueelle. Silta- ja katuratkaisut tulevat suunnittelun edetessä vielä tarkentumaan, joten asemakaava ei saa rajoittaa rakenteiden mahtumista kaava-alueelle tai sulkea pois sillan ja kadun linjauksiin tulevia täsmennyksiä. Sillan rakentamisen vaatima työtila tulee varata kallioseinämän suuntaan. Rakennusvirasto toteaa, jotta hanke olisi toteutettavissa, tulee Kruunuvuorenrannan päässä katualueen varauksen eteläreunan jatkua W-1-alueen eteläreunaa pitkin samansuuntaisena aina tämän varauksen loppuun saakka.

Korkeasaarella kaava-alueen rajausta pohjoiseen päin tulee osoittaa kaavaluonnoksessa esitettyä laajempaa ja sallivampaa tilavarauksena, jotta se mahdollistaa kadun ja aukion sekä rantaviivan jatkosuunnittelussa tapahtuvat tarkennukset.

Rakennusvirasto esittää, että asemakaavamääräyksissä vesialue W-1:n ja vesialue W-2:n kohdalla maininta joukkoliikennesillasta muutetaan muotoon silta, koska liikenneratkaisusta ei ole vielä tällä hetkellä päätöstä.

W-1 ja W-2-aseamakaavamääräykset lienevät keskenään osittain väärin päin kaavaluonnoksessa.

Kaavaluonnoksen ja lausuttavan aineiston mukana olevan havainnekuvan välillä on ristiriita VE-alueella. Havainnekuva lienee paikallaan tarkistaa yhteneväksi kaavakartan kanssa.

Tässä vaiheessa rakennusvirasto ei ota kantaa rakentamiskustannuksiin, sillä monet hankkeen kustannuksista on vielä vaikeasti arvioitavissa tai ne muuttuvat yhdessä suunnitteluratkaisuiden kanssa.

Lisätietojen antajat ja tarvittaessa muut rakennusviraston asiantuntijat osallistuvat viraston edustajina asemakaavan laadintaan.

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640

12.10.2015

Kaj/2

birgitta.rossing(a)hel.fi
Silja Savolainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.savolainen(a)hel.fi
Ville Alajoki, projektinjohtaja, puhelin: 310 39848
ville.alajoki(a)hel.fi
Eila Suojala, projektinjohtaja, puhelin: 310 39786
eila.suojala(a)hel.fi

Helsingin Satama -liikelaitos 6.6.2014

HEL 2014-001848 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluviraston kirje

Kruunuvuorenrannan joukkoliikenneyhteyden tarkoituksena on parantaa Kruunuvuorenrannan tavoitettavuutta ja mahdollistaa Helsingin keskustan ja Laajasalon välisen joukkoliikenneyhteyteen kuuluvan sillan toteuttaminen Kalasatamasta Kruunuvuorenrantaan.

Nyt nähtävillä oleva asemakaavaluonnos koskee keskustaan johtavan joukkoliikennetarkaisun ensimmäistä vaihetta. Toinen vaihe liittanee Kalasataman Helsingin keskusta-alueeseen Sompasaaren Nihdin kautta, jolloin se kulkee Hanasaaren johtavan meriväylän poikki.

Kruunuvuorenrannan joukkoliikennetarkaisua tuleekin tarkastella kokonaisuutena ja siinä on otettava erityisesti huomioon Hanasaaren hiilivoimalaan kulkeva meriväylä ja sitä käyttävät hiililaivat, mikäli Hanasaaren voimala jatkaa toimintaansa, sekä muu vesiliikenne.

Edellä esitettyyn viitaten Helsingin Satamalla ei ole huomautettavaa asemakaavaluonnokseen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.

Lisätiedot

Satu Lehtonen, suunnittelupäällikkö, puhelin: +358931033527
satu.lehtonen(a)hel.fi